

REGIONALNA STUDIJA I SMJERNICE

O SOCIJALNOM PREDUZETNIŠTVU NA ZAPADNOM BALKANU

RISE (Regionalni inkubator za socijalne preduzetnike) konzorcijum objavljuje svoju regionalnu studiju i smjernice o socijalnom preduzetništvu na Zapadnom Balkanu.

Razvijen i sproveden od strane dva istraživača, Tea Petričevića i Jelene Anđelić, a koordinisan od strane RISE konzorcijuma, ovaj dokument pruža najnovije, relevantne i sažete informacije o trenutnom stanju socijalnog i omladinskog preduzetništva na Zapadnom Balkanu. Dokument se fokusira na politike i pravni okvir, obrazovni sistem, finansijske i nefinansijske strukture podrške, inicijative umrežavanja i nova tržišta socijalnog preduzetništva u regionu.

Dokument se sastoji od dva dijela:

- 1** **STUDIJE** koja pruža relevantne podatke o stanju socijalnog i omladinskog preduzetništva u regionu i naučenim lekcijama iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova*, Crne Gore, Sjeverne Makedonije i Srbije;
- 2** **SMJERNICA** za ekosistem socijalnog preduzetništva, OCD (organizacije civilnog društva) i kreatore politika, koje opisuju potrebe i kompetencije za omladinsko socijalno preduzetništvo i preporuke za djelovanje, zasnovane na naučenim lekcijama iz studije.

NEKI OD NAJZNAČAJNIJIH NALAZA IZ OBA DIJELA SU:

- 2/3 vlada Zapadnog Balkana nijesu usvojile zvaničnu definiciju socijalnog preduzetništva, kao ni posebno zakonodavstvo o socijalnim preduzećima;
- Nijedna od šestorki Zapadnog Balkana nema poseban pravni oblik za socijalna preduzeća; ona najčešće posluju koristeći pravni oblik udruženja, zadruga i društava sa ograničenom odgovornošću;
- U svakoj od šestorki Zapadnog Balkana postoje najmanje tri nacionalna zainteresovana aktera koja su dizajnirala i sprovode posebne programe podrške za omladinske i/ili socijalne preduzetnike. Privatne strukture podrške i programi su još uvijek krhki i neodrživi bez finansijske pomoći trećih strana;
- Širom regiona, preduzetništvo je uvedeno u programe osnovnog i srednjeg obrazovanja, a u nekim slučajevima i u visoko obrazovanje. S druge strane, ovim programima nedostaje cilj razvijanja preduzetničkog načina razmišljanja i fokus na praktičnu primjenu vještina;
- Mogućnosti finansiranja su najčešće u obliku grantova i početnih investicija; ako i postoje aktivne mreže poslovnih anđela i drugih privatnih investitora u oblasti razvoja preduzetništva u nekoj od šestorki Zapadnog Balkana, ne postoje čvrsti programi ili primjeri privatnih investicija u socijalno preduzetništvo;
- U većini slučajeva, šira javnost ne razumije koncept socijalnog preduzetništva i ne postoje strateški i posebni programi ili akcije za podizanje svijesti o socijalnom preduzetništvu;
- Mlade preduzetnike motiviše osjećaj slobode i nezavisnosti, kao i prilika da naprave promjenu, uče i steknu dragocjeno radno iskustvo;
- Brojna uspješna socijalna preduzeća mogu poslužiti kao uzori u regionalnom ekosistemu.